

Тема:

Як проводити дослідження.
Урок серед природи.
Краса осіннього докiлля.

Мета :

- систематизувати уявлення дітей про послідовність змін у природі восени; показати, що краса є скрізь; вчити спостерігати за об'єктами природи; вчити працювати в групах; розкрити зв'язок між настанням холодів і станом рослин; навчити бачити фарби золотої осені;
- розвивати увагу, пам'ять, образне мислення;
- виховувати любов до природи, відчувати себе частинкою живою природи.

Обладнання : Дзвоник, « чарівна паличка»

Матеріал підготувала
учитель 4- А класу
ЗОШ № 22 м. Кременчука
Кошман Оксана Борисівна

Хід уроку

I. Організація класу.

Цей етап уроку проходить в класі. Учитель повідомляє місце проведення уроку, мету, тему.

1. Повторення правил поведінки на уроці серед природи.

Вже дзвінок нам дав сигнал.
До роботи час настав.
На урок в довкілля йдем.
Доброту свою візьмем.
Будь завжди уважним, друже,
До довкілля на байдужим.
Гілок в парку не ламай.
І пташок не ображай.

2. Групи отримують завдання:

Перша група «Сонечко»

- Вслухайтесь в звуки осені – що ви чуєте?
- Чи співають птахи? Як шелестять листочки?
- Який настрій викликають звуки осені?

Друга група «Хмарка»

- Які кольори переважають в природі?
- Які квіти ще ростуть? Чим пахне осінь?

Третя група «Горішок»

- Зберіть різні види листочків, каштани, жолуді, якщо зможете знайти.
- Зберіть насіннячко на кущиках.

- Придумайте розповідь «Що нам дарує осінь?»

3. Учитель визначає місце роботи груп.

II. Урок проводимо в шкільному саду під кленом. Учні стають півколом біля клена.

1. Колективне привітання природи (вивчене на попередньому уроці)

- Доброго дня, чиста водице!
- Доброго дня, життєдайне повітря!
- Доброго дня, ясне сонечко!

Учитель звертається до учнів:

- Сонечко дарує нам тепло, воно тече у долоньки. Ми відчуваємо, як долоні теплішають, тепло розходить по всьому тілу. Воно несе впевненість у собі, бажання робити добро.

(Учні піднімають руки долоньками вперед, потім повільно опускають)

2. Учні вітають довкілля

Осінь нині нас чарує,
Неповторна, чарівна,
Різні барви нам дарує
І дивує нас вона.

(Різні привітання природі, які приготували учні)

3. Учитель розповідає казку В.О. Сухомлинського «Чому опадає листя з дерев?» (Кінцівку казки пропонує скласти учням.)

Чому опадає листя з дерев?

У жовтні й листопаді жовтіє й опадає листя з дерев. Чому ж воно опадає? Одного разу я заховалася під кущем, щоб побачити, хто ж забарвлює листя в жовтий, рожевий кольори. Дивлюсь, із калинового куща вилазить маленький

дідок. Покашляв, погладив сиву борідку, взяв фарби й пішов до кленів. Виліз на дерево та й став розмальовувати листочки. Один розмальовує в жовтий колір, другий — у рожевий, третій — у червоний.

— Хто ви такий, дідуся? — питаю його.

— Я Барволист, — відповідає дідок. — Ходжу й забарвлюю листя. Де побував уночі, — там листя стає барвисте.

— А чому ж Ви у вишні не забарвлюєте листочків?

— Бо вишня плаче. Не хоче, щоб її литочки були барвисті. До морозів стоїть зелена.

Придивляюся до вишневого стовбура — і справді повиступали рожеві сльозинки, великі й липкі. Плаче вишня, не хоче листочків скидати.

Немає вже листя на жодному дереві, а вишня зелена! Аж ось ударив мороз і за одну ніч оббив листя на вишні. Стоїть бідна вишенька, тяжко зітхає.

4. Гра «Чарівна паличко, зупинись». Діти передають «Чарівну паличку» один одному і називають слова, що стосуються осені.

5. Гра «Цікаві запитання»

* Із північних районів прилітають снігурі. Що це віщує? (Снігопади)

* Хто линяє у жовтні? (Пушні звірі)

* В якому місяці дозрівають жолуді? (У вересні)

* У вересні у кленів і осик листя жовтіє чи червоніє? (Червоніє)

* Куди восени зникають метелики? (Більшість гине після перших холодів. Деякі ховаються в щілинах дерев, парканів, будинків, де й зимують.)

- * Які звичайні явища місяця листопада? (Дощ і сніг)
- * Чи заготовляють птахи собі запаси на зиму? (Дуже небагато: сови — мишей, сойки — жолуді та горіхи.)
- * Із чим пов'язана назва другого місяця осені? (Назва пов'язана з кольором, що переважає в цей час у природі.)
- * У народі вересень відомий і неповторним «бабиним літом». Що це за «бабине літо»? (У повітрі літає сріблясте павутиння.)
- * За що дістав назву місяць вересень? (За буйне цвітіння вересу)
- * Як інакше називають місяць вересень? (Ревун. Золотоцвіт. Багрянець. Маїк)
- * 23 вересня — це... (день осіннього рівнодення, коли день зрівнюється з ніччю).
- * Перші заморозки, випадання першого снігу, перший льодок на водоймах. Коли це можливо? (У листопаді)
- * Коли і як літають павуки? (У погожі осінні дні: вітер разом із павутиною піднімає у повітря і павучків.)
- * Чи бувають перелітні звірі? (Так, кажани.)
- * Де восени сплять ворони? (Усадках на деревах, де звечора збираються великими зграями.)

- * Які пташині таємниці відкриває нам листопад? (Пташині гнізда добре помітні на голих деревах.)
- * В якого звіра восени в листопаді родяться дітки? (У зайчихи, зайчата — «листопадники».)
- * Куди зникають жаби на зиму? (Йдуть під воду, ховаються під камінням, в ями, під мох, інколи дістаються навіть людських погребів.)
- * Як готуються до зими мурахи? (Закривають усі входи в мурашник і самі збираються в купу.)
- * Коли відлітають від нас останні качки? (Коли замерзають останні озера, ставки і ріки.)
- * Як колись називали місяць листопад? (Листопадник. Хмурець. Грязник. Зазимник. Весільник. Костричник.)
- * Який місяць відчиняє двері осені? (Вересень)

Учитель.

- Осінь в довкіллі запросила вас в гості. Зараз ви підете групами виконувати завдання. Будьте чемними. Не злякайте казочку, вона ходить поруч.

5. Робота в групах. Кожна група виконує своє завдання.
6. Збір груп за сигналом учителя. Учні звітуються про свою роботу.
7. Гра «Подарунок від осені в торбинці»

Учні на дотик розпізнають подарунки осені (каштан, жолудь, листочок).

III. Підсумок уроку

Учні отримують уявний мікрофон і висловлюють побажання довкіллю.

